

til at være Arvefæsteiendom under nærmere fastsatte Vilkaar, navnlig mod at Besidderen udredede visse Jordebogsaftgifter, beregnede efter i saa Henseende approberede almindelige Regler." Denne Indstilling vandt Bisald for Gaardene ved kongelig Resolution af 6te Juni 1788 og for Huseene ved Resolution af 21de Marts 1792, men vel at mærke paa en særegen Maade, som jeg maa bede Thinget vel lægge Mærke til ved denne Sags Forhandling; der blev ikke givet noget Løfte til Fæsterne, der blev Intet udtalt i Forhold til Bønderne, men det var Regjeringsautoriteterne, der bleve instruerede om saaledes at udføre deres Hverv; de kongelige Resolutioner gjentage ikke, at Eiendommene skulde overdrages uden Kjøbesum, men de approberede de Skjødeformularer, i hvilke det er foresat som Regel, at ingen Kjøbesum skulde erlægges. Iøvrigt blev Afgiften dengang i 1785 beregnet saa overordentlig lavt for disse Amt, at der for en Gaard paa 30 Tdr. boniteret Jord, eller som man kaldte det, 6 Tdr. boniteret Hartkorn, kun udkom omtrent 3 \times 5 Tønder Sæd, Rug, Byg og Havre, og det nagtet under Afgiften var indbefattet 2 Tiender, saa at hele Afgiften blev kun lidet over det Dobbelte af hvad der nu gives for Bræstetienden alene i disse Sogne. Paa samme Tid blev det foreskrevet, at nye Fæstere skulde erlægge samme Afgift. Denne sidste Regel, at nye Fæstere ikke skulde erlægge mindre, førte til, at, med Undtagelse af et Par Boelssteder, der endnu ere tilbage, alle Gaardene paa Frederiksborg Amt, 600 i Tallet, bortarvefæstedes i den første Deel af nærværende Aarhundrede, i alt Fald inden 1840. Derimod blev der en heel Deel Huse tilbage, som endnu ere Fæstehuse. Paa Kronborg Amt ere endnu nogle og fyrgethyve Fæstegaarde tilbage, idet Bønderne, besynderligt nok, blot fordi de som Fæstere havde nogen Udvisning af Brændsel og kunde faae nogen Bygningshjælp, ikke toge Eiendomsfjøde. Saaledes gif Forholdet frem paa disse Districter indtil 1840; Rentekammeret var bemyndiget til, efter de bestaaende Regler, at udfærdige Arvefæsteskjøder, naar Eiendommen var bragt i en vis forsvarlig Tilstand, hvilket ikke var nogen vanskelig Betingelse og Skjøderne udfærdigedes dem ufravige-

ligen paa Fæsternes blotte Begjering uden Kjøbesum.

Hvad dernæst angaaer det mærkelige Ods-herredste Gods, da var den første Resolution om dette af 9de Novbr. 1785, og den bemyndigede Rentekammeret til, i Lighed med de Indretninger, der vare bragte i Forslag om Frederiksborg og Kronborg Amt, at foranstalte saadanne Indretninger paa det Ods-herredste Gods, som efter Omstændighederne maatte findes tjenlige til at forbedre Gaardmændenes og Huusmændenes Vilkaar sammesteds, og derunder især at søge at besordre en bedre Jorddyrkningsmaade, samt at gjøre Planer til, at Bønderne kunde faae Frihed og Eiendomsret til deres Gaarde og Huse, uden Afgang i de af Godset indtil da havde Indtægter." 3 Mai Maaned 1792 gjorde Rentekammeret Forestilling herom paa samme Maade, som for Kronborg og Frederiksborg Amt; den forelagde nemlig atter Skjødeformularer og Beregning af Afgifterne; men her blev Afgiften langt høiere, næsten dobbelt saa høj, som paa de tvende forannævnte Amt, som Følge af, at Godset fra gammel Tid havde udredet langt høiere Udgifter, og som Følge af, at der beregnedes Rente af Forbedringsomkostninger, som skulde dækkes; men man opretholdt iøvrigt ogsaa her den Grundsætning, at Eiendommen skulde kunne overdrages Fæsteren uden Kjøbesum, at Statskassen blot ei skulde lide nogen Afgang i de hidtil havde Indtægter. Imidlertid vare disse Afgifter, som sagt, meget høiere end paa Frederiksborg og Kronborg Amt, omtrent saa høje, som ved Sorø Academies og Communitetets Godser. Paa denne Maade blev Forholdet i Ods-herred ordnet ved en kongelig Resolution af 9de Mai 1792, der dog ogsaa kun bisaldd Skjødeformularerne, men ikke indeholdt noget Tilfagn eller Løfte til Bønderne. De fastsatte Afgifter bleve imidlertid anseete for altfor byrdefulde, da de uheldige Aar kom; og, da Administrationen derhos dengang var slap, saa paadrog Godset sig inden Udgangen af Aaret 1818 næsten 80,000 Rbd. i Restance; det blev da antaget, at Bønderne slet ikke kunde bestaae med disse Afgifter, og der udkom en kongelig Resolution af 6te December 1819, som midlertidig nedsatte Afgif-